

MELIKA SALIHBEG BOSNAWI

GDJE SE KRIJE BARABA/S?

SKICA ZA ROMAN TOKA ZBÍLJE

Manje-više, svako ponešto zna šta se zbilo sa nevino optuženim (potom osuđenim i navodno pogubljenim) Isusom, sinom sv. Marije, iliti 'Isâom a.s., sinom hazret Merjem, neka im je svima mir! Ali niko pojma nema, i što je još čudnije, uopće se niko i ne pita: gdje se nakon suđenja i navodne egzekucije Nedužog djenu, narodom preferirani, stvor po imenu Barabas?

Zašto "preferirani"? Jer kažu da je Poncije Pilat prepustio narodu narodski, tj. demokratski, izabrati kome će tog dana biti oprošteno, a ko će (ni kriv, ni dužan) biti razapet.

Riječ je, dakako, jer smo u dvadesetprvom ane u prvom stoljeću, o suvremenom, modernom romanu, koji, kao i ratovi, većma voli, da za svoju građu, umjesto fikcije, to jest izmišljanja potrbuške, koristi sirovi materijal naše da ne može bit maštovitije zbilje. Ono što je fascinanto i samoj umjetnosti fikcije, što književnost *ab ovo* jest, to je rastući broj i nedužnih i krivih. I to, da ih je sve teže razlikovati. U građi ovog romana naći ćete neke dokumente koji su sirovi materijal ove suvremene novele toka. . . , ne više svijesti koja umije i da mašta neumjereno, već zbilje, koja nam se nepobitno nameće kao čista literatura.

Naši sarajevski, besprizornom uličnom kafanskom bukom sve skućeniji, životi imaju poratnog uljeza, ili uljeze. Izabranik/e po poncijevskoj metodi, barabe koji nevidljivo haraju po našim domovima, našim podrumima, hodnicima, tavanima, krovovima, ulazima, izlazima, ulicama. . . Dajući tako neiscrpnu građu ovom romanu toka sarajevske post-komunističke zbilje, koji je, evo priznajem, odavna u radu. Ali otkad je, prije zadnjeg Ramazana, sotona (malim slovom, jer on je zbirna imenica) sišao kroz dimnjak u moju radnu sobu, ne mogu više odolijevat kušnji da ga i zapišem, mada se već godinama događa kao najcrnja stvarnost ne samo moja, pojedina i nacije, već i čitave. . .

Svaki prilog sarajlija bio bi dobrodošao. Jer on će se pisat u nastavcima, onako kako realnost nesmetano nadire; nikad odjednom! Ovo što nađete ovdje samo je skica i romana i njemu pripadajućeg vremena. Suvremeni roman ne poznaje ni njegove, ni granice imaginacije, pa nemojte ih ni vi sami sebi nametati.

Poglavlje 1.

Glede Nevinog manje-više znamo i previše. Jedni tvrde da je razapet, da je izdahnuo na križu, da je pokopan, pa potom da je uskrsnuo i da je uzdignut na nebo, odakle će se pred kraj vremena svakako spustiti opet među ljude. Drugi pak tvrde da Bog nije dopustio da Njegov Odabranik bude raspet, već ga je Sebi uzdigao, a da je umjesto njega smrt na križu doživio neko ko ju je uistinu i zaslužio, te da će se 'Îsâ, sin Marjamin, 'a.s. svakako vratiti među ljude pred kraj vremena.

Glede Barabasa, nemamo pojma ni o čemu. Čak se niko nikad u svoj toj gunguli oko glasanja, presude, i izvršenja pravde, tj. kažnjavanja, nije ni upit'o tako logično: Gdje se djenu Barabas?

Ovaj je roman zato sebi i dao u zadatak da upravo to istraži. Najsuvremenijim sredstvima. I u najsuvremenijoj romanesknoj formi. Koja neće dopustiti fikciji da hara po građi naše realnosti koja je prebogata, egzaktna, a, ako zatreba, na nekom uistinu časnom sudu i dokaziva, no svakako osvješćujuća za sve one koji ubuduće budu postavljali pitanje: Kamo pobježe baraba!

Odgovor može glasiti i ovako: U Bosnu! U Sarajevo! Iako je svijet sve puniji i sarajevâ, i bosni, i u njima i izvan njih baraba/sa. . . , svakog ima, samo je sve manje (Božijih) ljudi.

Nastanio se, recimo, Baraba/s u duboke sarajevske podrumne, zauzeo, ko busenje, sarajevske haustore, zasjeo na njegove tavane, mrsi snove sanjača o europskom i svjetskom boljitku, vršlja po krovovima njihovih kuća i noć i dan, i, katkad, zahvaljujuć sebi sličnima među ljudima, spušta se niz dimnjake, otpušta smrdljive gasove u sobe nedužnih, guši ih svojim otrovom, peče ih za oči i nosnice, prlja im ljudske snove neljudskom realnošću koja je da ne može bit poganija, razrahtlenisao se u gradu kojim upravljaju sa visina, na primjer poput triglavskih.[1].

Ako piscu ovog romana slučajno ponestane građe, molim javite se sa svojim čađavim snovima, jer ne vjerujem da je povijesna Ferhadija jedina lokacija u kojoj se ova baraba osjeća kao da je jučer pobjegao iz Jerusalema; prije no što se pravda dosjeti. Zato roman i počinje nagradnim kviz-pitanjem: čiji su od brđanskih granata jedva preživjeli, kao i poratno-rođeni, kome pripadaju sarajevski krovovi, tavani, hodnici, podrumi, ulice. . . ? Ko njima upravlja, sve od konca ratnog mraka, s kojim je okončano i njegovo dvadesetoo, i otpočelo njegovo dvadesetiprvo stoljeće?

Za olakšavanje odgovora, evo urneka: Vlasnikâ je nekoliko, ali je većinski (voljom Sinovljeve i drugih vlasti, i jalija i partija u sjenama) neko mračan ko se usred dana krije iza imena grada. Tajna veza između priče o Barabi i Nedužnom iz prvog i ove iz dvadesetprvog stoljeća otkrivat će se onom brzinom s kojom bude pristizalo nadahnuće iz stvarnosti i zbiljnosti vaših odgovora.

No ima još nešto u cilju pomoći onima koji i nisu baš "odavde". Naime, ko još na svijetu ne zna da je Sarajevo grad sa najduljom opsadom u povijesti čovječanstva?! I to opsadom praćenom ubojitom barbarskom glazbom granata, koje su slijetale ponad gradskih glava i pravo u postelje; s nekad milih izletišta?! A s kojom se muzikom ratnog bucanja pameti građana, poratno natječe, nadilazeći je, kafanska, fašisoidna, tekno i druga tzv. muzika, u dosluhu sa istim baraba/si/ma, jerbo, sad već familiju, sve njih štite njima slični (idiotizirajuće neumitni) zakoni.

Ko je još u ovom gradu sa najduljom povijesti treperenja između života i smrti toliko lud da po/vjeruje u ono što piše na suvremenim web poslovnim stranicama, pa i onima koje upravljaju sarajevskim krovovima itd.? Jer, sarajevsku pamet su do jučer, tvrdi povijest, razvlačili samo mrski neprijatelji!

Ima, na primjer, jedan čuvar pakla još iz vremena p.n.e., biva iz komunističke. U imenu mu stoji riječ za sudbinu, kadr. . . Znam, niste još ništa skontali, sirovi materijal za ovaj roman se pomno čuva po uredima starog kadra, ovdje to pak znači osoblja; po sudovima, ovdje to znači u prljavu posuđu iz kuhinja u kojima skončavaju, nepojedene, ali skupo plaćene, sve naše poratne maštarije o slobodi, demokraciji, ljudskim pravima. . .

Dižimo zavjesu igrokazu! Počinje nadrealizam!

. . . *nastavlja se*

[1] Triglav je planina u jednoj sad već rasanjanoj zemlji, koja je sa ovom iz romana nekad bila jedno. Davno! Davno! No i sad zagradi iz Manje sve što joj se prohtjedne. Može joj se. Sve dok je domaćih vampira!

P.S. Mala tajna, odnosno dvije: u nastavku Romana slijedi dokumentirana priča:

- o izboru predstavnikâ Barabasa, koji moraju, dabome, biti iz iste familije baraba, i o tome kako je jedna sad već mrtva predstavnica sudski još uvijek živi predstavnik kod Istog;

- te o tome kako je, dok je Mrtva još bila živa, zvanična odvjetnica Barabasa, a u ime potvrde izbora Prve u ime i sad živog barabe, podmetnula sudu, pardon posudi, naknadnu magičnu pojavu potpisa ranijeg samozvanog predstavnika starog/novog Barabasa, koji je u doba postmortem potpisivanja za potrebe suda već bio itekako mrtav.

Radnja je malo zapetljana, ali su radnici sasma jasni, kao i prljave kuhinske posude, pardon sudovi, iz kojih se nedužnima serviraju presude ravne onoj koja je još onomade htjela Nevinog raspet na križu, a Barabi itekako krivom dala šansu da šmugne. U aktualnom slučaju, oba Barabasova predstavnika su izbjegli u smrt, ali ne i njegova odvjetnica i drugi brojni kuhari.